

Orbán Viktor beszéde a Magyar Tudományos Akadémián, a II. Országos Cigány Értelmiségi Találkozón, 2008. április 11-én.

Jó napot kívánok, tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Készültem úgy, ahogy illendő ilyenkor, de megvan annak is az előnye, ha az ember nem elsőként beszél, mert így esélyt kap arra, hogy egy-egy gondolattal csatlakozzon olyan gondolatokhoz, amelyek az előttünk szólók szájából hangzottak el. Szarka László történész úr egy gondolatához szeretnék csatlakozni, aki arra emlékeztette az egybegyűlteket, hogy Önöknek szövetségesei vannak Magyarországon. Hadd mondjam azt, hogy Önöknek igen komoly szövetségesei vannak Magyarországon. Szarka történész úr említette az egyház képviselőit, említette a szellemi élet képviselőit, a tudományos élet képviselőit, és bátorokodok megemlíteni: bennünket, politikusokat is.

Nos, való igaz, én azért jöttem el erre a konferenciára, azért vagyok itt, azt szeretném aláhúzni, azt szeretném megerősíteni, azt szeretném kérni Önöktől, hogy bennünket, a Fidesz – Magyar Polgári Szövetségben dolgozókat legyenek kedvesek, tekintsenek szövetségeseiknek. Arra szeretném kérni Önöket, hogy ebben a szövetségben ráadásul ne pártszimpátiát keressenek, ne pártszimpátiát találjanak, mert a mi együttműködésünk az alapvetően az országért érzett közös felelősség, közös aggodás által vezetett, nem pedig holmi voksszerző pártszimpátia alapján nyugszik. Az Önök közöttünk eddig fennállt szövetség remélem, hosszú életű lesz: eddig sem párt-haszonlesés alapján, hanem emberi együttműködés, emberi együttérzés alapján állt és működött.

A másik megjegyzés, amelyet szintén Szarka történész úr tett, és kommentálást igényel, valahogy úgy hangzott, hogy ne ciklusonként induljon újra és újra Magyarországon a roma politika. Én a magam szerény eszközeivel dolgozom azon, hogy semmiképpen ne ciklusonként induljanak újra és újra roma politikák, hanem hosszú, kitartó, sok ciklust átölelő, egységes roma politika legyen Magyarországon.

Engedjék meg, hogy először arról beszéljek egy kis történeten keresztül, milyen fontos az a kulturális teljesítmény, amelyet Önök tesznek le a magyar nemzet asztalára. Ha jól emlékszem, valamikor a nyolcvanas évek közepén, a mexikói labdarúgó-világbajnokság előtt történt, amikor

a világbajnokságra készülődő házigazdák minden nemzetet valamilyen módon képileg is megformáltak. Minden országnak – akkor még részt vettünk a labdarúgó-világbajnokságokon – megvolt a maga szimbóluma. Így például a derék mexikóiak az olasz futballistát egy velencei lagúnában gondolázva dekázgató emberként ábrázolták, az argentin futballista egy ló hátán ült lasszóval a kezében, a mexikóinak sombrero volt a fején, és egy kaktuszliget előtt álldogált, a magyar futballista pedig hegedűvel a kezében cigányzenésznek öltözve egyensúlyozta a labdát. Én még jól emlékszem erre, és ebben semmi meglepőt nem találunk.

Ha Önök hirtelen végigpörgetik, hogy a XIX. század második felétől kezdődően a külföld milyen kulturális teljesítmény alapján alkothatott képet a magyar kultúráról, akkor azt mondhatjuk, hogy a legtöbb – különösen a tőlünk távolabb fekvő területeken élő – külföldi ember elsősorban a világot járó cigány zeneművészeket keresztül találkozott Magyarországgal és a magyar kultúrával. Ezért bátran mondjuk ki, hogy minden magyar állampolgár köszönettel tartozik a kultúra valamennyi nagykövetének, akik romaként művészetükkel, tudásukkal méltón képviseltek és képviselnek bennünket a világban, és viszik a magyarok jó hírét.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Húsz esztendő telt el az I. Országos Cigány Értelmiségi Találkozó óta. Húsz év elegendő távlat, hogy számvetésre készítsen mindannyiunkat. Húsz év elegendő távlat ahhoz, hogy következtetéseket vonjunk le, hogy tágabb összefüggéseket is lássunk, és a számvetés mellett a jövőről is szóljunk. Ha valami másodjára ül össze, az mindig jó hír. Ez a II. Országos Cigány Értelmiségi Találkozó. Ha van második, az azt jelenti, hogy volt első, és az azt jelenti, hogy van folytatás is. Igaz, húsz évet kellett rá várni. Ha az elmúlt húsz év mérlegét vonjuk meg, és nemcsak etnikai nézőpontból vetünk pillantást a magyar cigányságra, akkor azt tudjuk mondani, hogy az elmúlt húsz év nagy vesztesei között bizony ott sorjázik a magyar cigányok közössége is.

Az elmúlt húsz év alatt nagyon sok roma ember veszítette el a munkáját, és ami még ennél is fájdalmasabb, az esélyét is arra, hogy munkát találjon. A mi felméréseink és elemzéseink szerint ma a munkaképes roma emberek mindössze 15-20 százaléka van alkalmazásban, ami azt jelenti, hogy a többiek nincsenek, kedves Barátaim! Ez bizony 85, illetve 80 százalék. Az elmúlt húsz évben romlottak a lakáskörülmények, mert hiába indítottak újra és újra cigánytelep-felszámolási programokat, valahogy a lakáskörülmények a megindított programok ellenére sem akarnak javulni.

Az az átalakítás, ami most zajlik, bár éppen megtorpant, de a politikai szándékok szerint éppen most zajlik a magyar egészségügyben – lehet, hogy a roma közösség ezt még nem látja át –, valójában azt jelenti, hogy a cigányemberek éppen most kezdenek tömegesen kiesni az eddig

mindenki számára elérhető általános egészségügyi ellátórendszerből. És be kell vallanunk azt is, hogy bizony a tanulás szintjén sem sikerült elérni azt, amit szerettünk volna. Önök bizonyára emlékeznek még arra az időre, amikor a magyar választópolgárok megtiszteltek engem azzal, hogy Magyarország miniszterelnöke lehettem. Akkor volt egy nem túlságosan bonyolult roma oktatási programunk. Ez úgy hangzott, hogy nem akarok olyan hírt kapni Magyarországon, hogy bárhol, az ország bármely, akár legtávolabbi csücskében is akárcsak egyetlen olyan roma gyerek is van, aki azért nem tud tanulni, mert nincs meg hozzá a családnak a pénze. Indítottunk egy nagy programot. Azt kell mondanom, hogy ennek a programnak, bár négy éven keresztül növekvő sikerességgel működött, ma már se híre, se hamva.

De, kedves Barátaim, miközben számba vesszük az elmúlt húsz év veszteségeit, azt kell mondanom, hogy a legnagyobb veszteség nem is ezeken a területeken történt. Van egy olyan terület, ahol talán a legfájdalmasabb az elmúlt húsz év mérlege. Ez pedig a kultúra területe. Az a kulturális teljesítmény, amit a magyarországi romák közössége megalkotott, az elmúlt húsz évben leértékelődött. A becsület, amely korábban körülvette, hiszen megbecsülés és tisztelet övezte korábban, apadó félben van; szinte eltűnt. A művészek számos szervezete, intézménye, közössége volt, amely rangot adott ennek a kultúrának; ezek megszűntek, szétszéledtek vagy felbomlottak: ez különösen igaz a cigány muzsikusról és a zeneművészet rangját illetően.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az a helyzet, hogy szavakkal itt már sokra nem fogunk menni. A cigány kultúrának intézményekre van szüksége. Nem egyszerűen támogatásra, nem egyszerűen ösztöndíjakra, hanem egy saját intézményrendszerre van szüksége. Olyan intézményrendszerre, amely ezt a kultúrát, ezt az elit teljesítményt, hiszen most a magyarországi cigányság elit teljesítményéről beszélünk, elismeri, ápolja, és hosszú távon garantáltan fenntartja. Én ezt egy kulturális autonómia intézmény-rendszerén belül képzelem el, én azt szeretném, hogyha a magyarországi cigány közösségnek lenne egy olyan kulturális autonómiája, amely nem szavakból, hanem intézményekből, egymáshoz fűzött láncként, egymáshoz kapcsolódó láncszemként egymáshoz kapcsolódó intézményekből, vagyis intézményrendszerekből állna. Ez nemcsak elismerést, megbecsülést és kiszámítható megélhetést nyújtana az elismerésre méltó cigány művészeknek, hanem ezen intézményrendszernek az is gondja, baja, feladata és kötelessége lenne, hogy az utánpótlás kineveléséről gondoskodjon, hiszen a cigány elit utánpótlás-kinevelése elsősorban ennek a kulturális autonómiának kellene, hogy a feladata legyen. Ezen szövetség részeként, amiről én beszélek, szeretném Önöket arról tájékoztatni, illetve afelől biztosítani, hogyha a csillagok állása számunka kedvezően változik, akkor ezt a kulturális autonómia intézményrendszert Önökkel együttműködve, reményeim szerint az Önök előterjesztései és javaslatai alapján fel fogjuk majd építeni.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Elnök Úr! Kedves Barátaim!

Természetesen, amikor számba vesszük az elmúlt húsz év veszteségeit, tegyük meg azt is,

hogy az elmúlt húsz év eredményeiről is röviden beszélünk, mert lehet, hogy a kisebbségi törvény nem váltotta be az összes hozzáfűzött reményt, de Magyarországon mégiscsak pártállásra való tekintet nélkül a magyar politika közös teljesítménye és közös sikere az, hogy létrejött a kisebbségi törvény. Még egyszer mondom: ez nem váltotta be minden tekintetben a hozzáfűzött reményeket, de emlékezzenek arra, hogy ez a kisebbségi törvény mégiscsak elindított egy fontos öntudatosodási folyamatot az önkormányzati rendszer létrehívásán keresztül a magyarországi romák körében is. Az elmúlt húsz év kétségkívül pozitív hozadéka, hogy megerősítette a nemzeti és etnikai kisebbségek értelmiségét. Így azt gondolom, hogy az önkormányzaton keresztül egy sajátos új színfolt is megjelent a magyarországi cigányságon belül.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Szeretnék mindenkit emlékeztetni arra, hogy amikor ezt a törvényt megalkottuk, akkor mintegy üde példaként idézem, hogy ez egy nemzeti vagyis pártok fölötti egyetértés formájában jött létre, ami arra ad reményt mindannyiunk számára, hogy ilyen konszenzusok a jövőben is kialakíthatók lesznek.

Kedves Barátaim!

Azonban nem szeretnék átesni a ló másik oldalára, ugyanis nyilvánvaló, hogy ez a kisebbségi törvény egy nagyon fontos területen nem hozhatott megoldást, hiszen ez a terület nem is szerepelt a kisebbségi önkormányzatok által megoldandó kérdések között. Ugyanis meggyőződésem szerint a kultúra kérdése rendkívül fontos, a cigány elit kulturális teljesítményének megőrzése rendkívül fontos, mindaközben nem feledkezhetünk el azokról a nem etnikai és nem kulturális természeti problémákról sem, amelyekről szenvednek a magyarországi romák, és amelyekről Lakatos Menyhért, a találkozónk elindításaként szolgáló interjújában oly mélyen, meghatóan beszélt.

Ez egy nem etnikai természetű probléma, tisztelt Hölgyeim és Uraim! Egyszerűen arról van szó, hogy a magyarországi cigányság a magyar közösség azon részében, fertályában található, ahol nincsen munka, ahol napi megélhetési gondok vannak, ahol nincsen tisztességes lakhatási lehetőség, ahol a gyerek taníttatása megoldhatatlan feladatot jelent: ma az egyre szélesebbé váló magyar szegénység között található a roma emberek túlnyomó többsége. Ez nem etnikai probléma, ez egy szegénység-probléma. Ez a magyar társadalom szerkezeti problémája, ezért amikor meg akarjuk oldani ezeket a szociális problémákat, nem cigánykérdésként kell kezelni, hanem a Magyarországon legrosszabb helyzetben lévő emberek számára a XXI. századhoz méltó életfeltételek biztosításának problémájaként, amely nem ismer etnikai határokat, mert ez a létforma éppúgy méltatlan egy cigány ember számára, mint egy nem-cigány magyar állampolgár számára.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Egyre inkább azt látom, hogy nő azon emberek száma Magyarországon, akiknek vagy nincs munkájuk, vagy, ha van is munkájuk, és kifizetik a saját maguk és családjuk havi létfenntartási költségeit, akkor semmi sem marad a fizetésükből. Aki pedig egész hónapban dolgozik, és a hónap végén a létfenntartás után semmije sem marad, joggal érzi úgy, hogy valójában a semmiért dolgozik. A magyar emberek nagy része vagy nem dolgozik, mert nem jut munkához, vagy úgy érzi, hogy a semmiért dolgozik. Ezen a helyzeten változtatni kell, és ezen változtatni tudunk, ez a magyarországi cigányság helyzetén is javítani fog.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Meggyőződésem, hogy hazánk nagy bajban van. Az erről szóló híreket, hiszen itt most újságot, könyveket olvasó, gondolkodó emberek társaságában vagyunk, a maguk mélységében Önök szerintem ismerik. Ismerik a gazdaságról szóló elemzéseket, származzanak azok magyar elemző műhelyekből vagy éppen külföldi forrásokból. Mindannyian érezzük, hogy hazánk bajban van. Azt is érezzük, hogy a szegény emberek önerőből, a mai léthelyzetükből kikászálódni, kikapaszkodni nem lesznek képesek. Szeretném megismételni azt a gondolatomat, hogy az egyre inkább elszegényedő cigány tömegek számára a kiút csak a ma még önálló egzisztenciával rendelkező, bár egyre nehezebb körülmények között élő középosztállyal kötött történelmi szövetség lehet.

Létre kell jönnie az elszegényedő magyarok és a ma még saját lábukon megállni képes magyarok, mondjuk úgy, hogy a középosztály közötti történelmi szövetségnek. Ennek a történelmi szövetségnek világossá kell tennie, hogy Magyarországon olyan gazdasági rendszert akarunk építeni a jövőben a cigányok és nem-cigányok számára egyaránt, amelynek a középpontjában az áll, hogy miképpen segíthetjük munkához az embereket. Amíg nem hozunk létre Magyarországon százezer szám új munkahelyeket, addig hiába következik be a pénzügyi mutatók átmeneti javulása, valójában a gazdaság válságából, amely társadalmi válságot is eredményez, nem tudunk kilábalni.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Anélkül, hogy elmélyednék ezen probléma részletkérdéseiben, szeretném jelezni, hogy meggyőződésem szerint az a képzet, amely ma kialakult, vagy egyesek szeretnének kialakítani a mai magyar közéletéről, miszerint az egyik oldalon vannak azok, akik meg akarják változtatni a dolgokat, vagyis reformerek, a másik oldalon pedig azok állnak, akik nem akarnak semmit sem változtatni, tévképzet. Ez egy téves vagy szándékosan torzított helyzetleírás. A mai magyar közéletben valójában az a vita zajlik, hogy milyen reformok legyenek. Két, egymástól merőben különböző reform-elképzelés feszül egymásnak, vitatkozik egymással. Az egyiket nyugodtan leírhatjuk a hagyományos európai kategóriák szerint egy, a pénzügyi megoldásokat előtérbe helyező, neoliberális reformkoncepciónak, a másikat, amelyet mi képviselünk, pedig az európai szociális piacgazdaság magyarországi változatát képviselő reform-koncepciónak. Ez a vita

zajlik ma Magyarországon. Meggyőződése, hogy a következő választáson ezen vita kimenetelétől, egyik vagy másik reformkoncepciónak adott társadalmi felhatalmazástól, illetve annak mértékétől függ, hogy sikerül-e olyan korszakot nyitni Magyarország történetében, ami a cigányság számára felemelkedést hoz majd.

Meggyőződése, hogy egy neoliberális gazdasági és társadalmi reformkoncepció a magyarországi cigányság számára balítélet és sorscsapás. A magyarországi cigányság jövőjét egy megreformált Magyarország adottságaihoz igazított európai szociális piacgazdaság keretén belül találhatja csak meg, ezért jó lelkiismerettel ajánlom Önöknek, hogy tanulmányozzák az erre vonatkozó elképzeléseinket. Van itt még egy kérdés, amely elsősorban a szegényebb roma családokat érinti súlyosan. Anélkül, hogy elméleti síkra emelném ezt a konkrét problémát, szeretném jelezni, hogy az elmúlt húsz évben Magyarországon nem jött létre megegyezés a tekintetben, hogy hol van a határa annak a világnak, ahol a profitszerzés uralkodik, és hol kezdődik az a világ, ahol a közjó megteremtése uralkodik. Ugyanis húsz év tapasztalatának fényében be kell látnunk, hogy a piac, a verseny, az üzlet profitot termel, és nem közjót hoz létre. A profit fontos dolog, és megvan a maga helye a gazdaságban. De vannak olyan területek, ahol a közjónak kell uralkodnia, amelynek irányítását, szervezését nem veheti át a piac, az üzlet és a profit. Meggyőződése szerint ilyen a közigazgatás, ilyen a közbiztonság, ilyen az egészségügy és ilyen az oktatás és a kultúra ügye egyaránt. Ezek a területek nem a profitszerzésnek, hanem a közjó által motivált államnak vannak súlyos kötelezettségei, beleértve például a cigány kulturális autonómia intézményrendszer felállítását is.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Amire szükségünk van, egy tízéves felemelkedési program. Egy tízéves roma, cigány felemelkedési program, amely a munka és a tanulás mellett a saját kulturális teljesítménynek is teret ad, fontosságot és elismerést biztosít. Egy ilyen tízéves program kiinduló része lehet az a mondat, amely a magyar alkotmányból következik. A cigányság a magyar nemzet része, vagyis közös a jelenünk, és a közös a jövőnk is. Ez a cigány és nem-cigány magyarokra egyaránt kötelezettséget ró, és lehetőséget kell, hogy nyisson számunkra. Én szeretném, ha Magyarországon mindenki tudomásul venné, hogy abban az esetben, ha a magyarországi cigányság nem lesz a XXI. század nyertese, akkor a többség, a nem-cigány magyarság sem lesz az. Ezért Magyarországon mindenki érdekelt abban, hogy a XXI. század a magyar cigányság felemelkedését hozza magával. Meggyőződése, hogy a lehetőséget a többségi nemzet adhatja meg, a felelősséget pedig a cigány közösségnek kell vállalni, hogy ezt a lehetőséget kihasználja. Egymásra vagyunk utalva.

Emlékezzenek rá, hogy húsz évvel ezelőtt miért voltak Önök elégedetlenek az akkori cigánypolitikával. Itt fantasztikus emberek neveit hallhattuk az előbb. Az egykori demokratikus ellenzékhez tartozó szociológiai irányzat romakérdéssel foglalkozó nagyjainak nevei is előkerültek valamelyik előadásban. Miért is fordultak ők szembe az egypárti világban az akkori

hivatalos magyar cigánypolitikával? Azért, mert húsz évvel ezelőtt úgy volt, hogy mindig fent, mindig nélkülük és mindig mások döntöttek a cigányokról. Barátaim! Nem így van most is egy kicsit? Mindig fent, mindig nélkülük és mindig mások döntenek a legfontosabb kérdésekben. Meggyőződésemm, hogy ezen változtatni kell! Nem az a megoldás, kedves Barátaim, hogy ezentúl mások, tegyük fel, a maiaknál jobbak döntenek Önök helyett a cigányság kérdésében. Nem ez a megoldás. A megoldás az, hogy a cigányok legfontosabb kérdéseiben maguk a cigány közösségek képviselői dönthessenek.

Én ahhoz kívánok Önöknek sok erőt, szerencsét és kitartást, hogy létrehozzák azokat a stabil és kiszámítható szervezeteket, intézményeket, amelyek egy erre nyitott kormánynak megbízható partnerei lesznek, amikor egy kormány hatásköröket, jogköröket és pénzügyi eszközöket adhat át a romák közösségének, hogy azokon a területeken, ahol saját maguk is képesek a világot berendezni, ezt legyenek kedvesek és tegyék meg.

Kedves Barátaim! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Elnök Úr!

Különbözőképpen, pártállásra való tekintettel azt hiszem, különbözőképpen látjuk Magyarország mai helyzetét. Én azok közé tartozom, akik az olyan válságoktól, mint amilyentől Magyarország ma szenved, nem szoktak megijedni. Ugyanis a válság egyben mindig lehetőség is: komoly, nagy és mélyreható változások lehetőségét is hordozza. Ezért a mai bajainkban, amelyek gyötrik Magyarországot, én egy lehetőséget látok. Úgy érzem, hogy Magyarország egy nagy változás előtt áll. Nem tudom, gondolkodtak-e Önök már azon, hogy 1988-ban, a rendszerváltás előtt, amikor Önök az első találkozójukat létrehozták, miért érezték úgy, hogy valami készülődő félben van, hogy érdemes az I. Országos Cigány Értelmiségi Találkozót létrehozni. Nyilván azért döntöttek úgy akkortájt, mert valahogy megéreztek, ha talán szavakba nem is tudja az ember ezt mindig pontosan megfogalmazni, de megéreztek, hogy nagy változások előtt áll az ország. Nekem meggyőződésemm, hogy nem véletlen, hogy most jött létre a II. Országos Cigány Értelmiségi Találkozó. Mert Önök, ha szavakban nem is tudják, vagy nem akarják ezt megfogalmazni, talán a pólusaikon keresztül, vagy az orrukkal, ahogy az ember a fontos dolgokat szokta, mindannyian érezzük, hogy nagy változások előtt áll Magyarország. Mi ennek az oka, kedves Barátaim?

1988-ban Magyarország azért állt nagy változások előtt, mert napnál világosabban kiderült, hogy súlyos gondok gyötrik Magyarországot, és az akkor fennálló hatalmi rendszer, most nemcsak a Pártról beszélek, hanem az egész hatalmi rendszerről, képtelen arra, hogy a válságot kezelje, tehát a változás be fog következni. Ma ugyanebben a helyzetben vagyunk húsz évvel később. 2008-ban Magyarország súlyos bajoktól, válságoktól szenved, és mindannyian látjuk, hogy az a hatalmi rendszer – most nemcsak pártokról van szó, és nemcsak kormányról –, aminek az volna a dolga, hogy megoldja ezeket a válságokat, hogy kezelni tudja, képtelen erre. Ilyenkor mindig változásnak kell következnie.

Ennek a változásnak volt az előszele a népszavazás, amely nem pártpolitikai szempontból volt érdekes, hanem arról adott életjelt, hogy nemcsak mi érezzük, akik összehívtuk ezt a tanácskozást, eljöttünk ide, nemcsak mi érezzük, hogy Magyarország nagy változások előtt áll: maguk az emberek is érzik. Mert az emberek akkor szoktak felülemelkedni a közöttük meglévő megosztottságon, a különböző pártvéleményeken, ha érzik, hogy egy új történelmi korszak kezdődik el. Akkor hirtelen olyan összefogás jön létre, amelyre korábban senki nem számított. Március 9-én ezt történt a magyarokkal, illetve a Magyarországon élő emberekkel. Olyan széles összefogás jött létre, amire bizony szinte senki sem számított. Ezért mondom én Önöknek, hogy válság ide, válság oda, készüljenek tervekkel, programokkal, készüljenek lélekben, mert meggyőződésem, hogy Magyarország mélyreható változások előtt áll.

Kedves Barátaim!

Ennek a konferenciának az a címe, hogy Országos Cigány Értelmiségiek Találkozója. Amikor még én is értelmiségi voltam, és nem politikus, ez már elég régen volt, de még vannak emlékeim ebből a korszakból, akkor nagyon sok vitán vettem részt a nyolcvanas évek második felében, ami arról szólt, hogy mi is az értelmiség. Azonos-e a diplomással, vagy egy jól képzett emberrel. Mi az értelmiség? Ez a gondolat azóta is kísér engem, nyilván míg meg nem halok, mindig úgy alakul majd a válasz bennem arra a kérdésre, hogy mi is az értelmiség. Ma azt a gondolatot vallom magaménak, hogy értelmiségi az az ember, akinek szenvedélye, hogy megértse azt, ami körülveszi. Azt értelmiségi szó azt hiszem nem az "értelmes" szóból származik; nem ez a gyöke, hanem a "megérteni" ige. Aki meg akarja érteni azt a világot, ami őt körülveszi, és ez nem kötődik semmilyen diplomához, semmilyen papírhoz, semmilyen iskolai végzettséghez. Ezért lehet értelmiségi egy cigánytelep legutolsó házában élő gondolkodó ember is. Ezt azért tartottam fontosnak most megemlíteni, mert amikor nagy változások történnek egy ország életében, akkor az értelmiségiek, vagyis a körülvevő világ megértése iránt szenvedéllyel rendelkező emberek szerepe mindig megnő, és a változásokban való aktív részvételhez szükséges erkölcsi bátorság a körülöttünk levő világ megértéséből és annak megváltoztatási szándékából fakad.

Ezt azért mondtam el Önöknek, mert nagy változások előtt erkölcsileg bátor emberekre van szükségünk, és ők nincsenek sokan. Nincsenek sokan. Egy angol történész, akinek a neve a nyolcvanas években ismert volt Magyarországon, Arnold Toynbee kiszámolta egyszer, hogy minden tíz emberre, aki elég bátor ahhoz, hogy fegyvert fogjon az ellenséggel szemben, tehát minden tíz, katonai bátorsággal rendelkező emberre egy erkölcsi bátorsággal rendelkező ember jut általában a világtörténelem során. Ez a kvóciens majdnem állandó.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ez pedig azt jelenti, hogy az erkölcsi bátorság sokkal ritkább, mint a bátorság a harcmezőn.

A cigányság társadalmi integrációjáról

Írta: Orbán Viktor

2016. november 23. szerda, 14:37 -

Mégis ez a megértésből, az értelmiségi gondolkodásból és létformából fakadó erkölcsi bátorság szükséges ahhoz, sőt elengedhetetlen ahhoz, hogy egy országot a lefelé húzó erők ellenében fel lehessen emelni, és a történelem által megteremtett lehetőséget, a nagy változás lehetőségét meg lehessen ragadni.

Én azt kívánom a cigány értelmiségnek, hogy a többi magyar értelmiségi csoporttal együtt legyen elegendő erkölcsi bátorsága, hogy az előttünk álló egy-két esztendőben, meggyőződésem szerint a történelem által a lehetőségek szélesre tárt kapuin át tudjon masírozni, az azáltal kínált lehetőségeket maradéktalanul ki tudja használni. Ha ez így lesz, akkor a III. Cigány Értelmiségi Találkozóra nem kell újabb húsz évet várnunk.

Köszönöm, hogy itt lehettem!